

STORTINGET

Innst. 406 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra helse- og omsorgskomiteen

Prop. 91 L (2022–2023)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i pasientjournalloven m.m. (pasientens prøvesvar i nasjonal kjernejournal)

Til Stortinget

Sammendrag

Hovedinnholdet i proposisjonen

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i proposisjonen en regelverksendring i forskriftshjemmelen knyttet til nasjonal kjernejournal i pasientjournalloven § 13. Endringen skal klargjøre at flere opplysningstyper kan inkluderes i nasjonal kjernejournal, blant annet prøvesvar. Hensikten med forslaget er i første omgang å gjøre laboratorie- og radiologisvar lettere tilgjengelig for helsepersonell og innbyggerne.

Inkludering av laboratorie- og radiologisvar i kjernejournalen forutsetter også enkelte endringer i kjernejournalforskriften, herunder i reguleringen av lagringstid. Dette vil bli håndtert i en separat prosess.

Departementet legger til grunn at forslaget vil være ressursbesparende og bidra til bedre helsehjelp. Det vil bidra til å gi raskere utredninger og redusere belastningen for pasienten, og unødvendige undersøkelser vil kunne unngås.

Hver enkelt innbygger kan motsette seg (reservere seg mot) at deres helseopplysninger behandles i kjernejournalen, noe som også vil omfatte laboratorie- og radiologisvar.

Departementet foreslår at forskriftshjemmelen i pasientjournalloven § 13 også skal kunne omfatte prøvesvar fra genetiske undersøkelser. Pasientens hele genom eller eksom vil ikke fremgå.

Pasientens laboratorie- og radiologisvar som en del av nasjonal kjernejournal vil omfattes av pasientjournalloven § 8 og departementets hjemmel til å gi forskrift om plikt til bruk og betaling for forvaltning og drift av de nasjonale e-helseløsningene. Plikt til innmelding av laboratorie- og radiologisvar til nasjonal kjernejournal vil følge av pasientjournalloven § 14.

Departementet foreslår videre en teknisk endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2 første ledd. Endringen er nærmere omtalt i proposisjonens kapittel 5.

Høringsnotat med forslag til endringer i pasientjournalloven ble sendt på høring 27. oktober 2022, med frist for tilbakemelding 26. januar 2023. Totalt 60 instanser har gitt uttalelse til høringsnotatet. Av disse hadde 12 ingen merknader.

De fleste høringsinstansene som avga uttalelse, støtter forslaget og påpeker at lovforslaget er hensiktsmessig og vil bidra til å øke pasientsikkerheten. Mange peker på en forbedring av informasjonsutveksling mellom nivåene i helsetjenesten som en forutsetning for å kunne tilby helhetlige og bedre koordinerte tjenester av høy kvalitet til pasienter og brukere.

Tilgjengeliggjøring av laboratorie- og radiologisvar i nasjonal kjernejournal er en del av arbeidet med digital samhandling, og investeringene er finansiert over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Innføring av pasientens prøvesvar som en integrert del av nasjonal kjernejournal vil også ha noen utviklingskostnader for virksomhetene (laboratorier, helseforetak, fastleger m.m.). De samlede kostnadene for integrasjon mot kjer-

nejournal ble anslått til nærmere 18 mill. kroner i sammenheng med Akson-utredningen fra 2020.

Foreløpig kostnadsanslag for forvaltning og drift av pasientens prøvesvar i nasjonal kjernejournal er 10 mill. kroner i 2023 og deretter 13 mill. kroner årlig.

Tilgjengeliggjøring av laboratorie- og radiologisvar i nasjonal kjernejournal vil kunne begrense antallet overflødige undersøkelser, bidra til å gi raskere avklaring i utredning av pasientens tilstand og redusere pasientbelastningen. For den enkelte pasienten vil det bety spart tid og ulempe, ved å unngå ny prøvetaking eller nye undersøkelser.

Innbyggere får også raskere tilgang til egne laboratorie- og radiologisvar via helsenorge.no, og kan dermed slippe å etterspørre prøvesvar. Dette vil medføre spart tid både for innbyggerne og helsetjenesten.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Camilla Maria Brække, Tove Elise Madland, Cecilie Myrseth og Even A. Røed, fra Høyre, Sandra Bruflot, Erlend Svardal Bøe og lederen Tone Wilhelmsen Trøen, fra Senterpartiet, Lisa Marie Ness Klungland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Bård Hoksrud og Morten Wold, fra Sosialistisk Venstreparti, Marian Hussein, fra Rødt, Seher Aydar, fra Kristelig Folkeparti, Olaug Vervik Bollestad, og fra Pasientfokus, Irene Ojala, viser til at Prop. 91 L (2022–2023) inneholder forslag til endringer i pasientjournalloven knyttet til nasjonal kjernejournal.

Komiteen merker seg at departementet ønsker å inkludere flere opplysningstyper i nasjonal kjernejournal, og i første omgang gjøre laboratorie- og radiologisvar lettere tilgjengelig for helsepersonell og innbyggere. Komiteen merker seg at departementet legger til grunn at forslaget vil være ressursbesparende og bidra til bedre helsehjelp, samt at unødvendige undersøkelser vil kunne unngås.

Komiteen viser til at det ble invitert til skriftlige høringsinnspill i saken, hvor det totalt kom inn to høringsvar, fra Norges ingeniør- og teknologorganisasjon (NITO) og Legemiddelindustrien (LMI). Begge høringsvarene stiller seg bak forslaget. NITO påpeker viktigheten av at rekvirenten eller behandlende lege har mulighet til å vurdere resultatene og ved behov ta kontakt med pasient før resultatene blir tilgjengelig for pasienten. Dette ble også påpekt av flere under departementets høringsrunde, samtidig som ingen av høringsinstansene stilte seg negative til lovendringen.

Komiteen er tilfreds med endringer som øker pasientsikkerheten og gir helsepersonell raskere og bedre

tilgang på alle typer laboratorie- og radiologisvar fra alle landets virksomheter. Videre er det positivt at det er planlagt å lage løsningen slik at mistenkelige funn kan oppdages raskere. Komiteen merker seg at enkeltinnbyggernes mulighet til å reservere seg mot at deres helseopplysninger behandles i kjernejournalen, også gjelder laboratorie- og radiologisvar – samt at pasientenes hele genom eller eksom ikke vil fremgå ved eventuelle genetiske undersøkelser.

Komiteen merker seg at forslaget vil gjøre prøvesvar – i første omgang laboratorie- og radiologisvar – lettere og raskere tilgjengelig både for helsepersonell og innbyggerne. Komiteen mener at dette både øker pasientsikkerheten og pasienttilfredsheten ved at en ikke trenger å vente lenger enn høyst nødvendig før svar foreligger.

Komiteen er videre tilfreds med at prøvesvar skal kunne sammenstilles og sammenlignes visuelt på en måte som gjør at det vil være enklere å avdekke mistenkelige funn eller på annen måte avdekke sykdom. Dette fordrer dog at det kommer tydelig fram at samme metode er benyttet, slik at resultatene reelt sett blir sammenlignbare. Samtidig støtter komiteen høringsvaret fra NITO om at rekvirenten eller behandlende lege har mulighet til å vurdere resultater og ved behov ta kontakt med pasient før tilgjengeliggjøring av resultater til pasienten. Forslaget fra departementet uttrykker de samme bekymringene, og det er viktig for komiteen at pasienter ikke blir sittende med svar de ikke forstår. Dette kan føre til unødig engstelse og uro, og en adekvat forsinkelsesmekanisme burde kunne legges inn. Komiteen forventer at dette følges opp i forskrift knyttet til lovendringen.

Komiteen er opptatt av at kjernejournalen fortsatt utvikles til det beste for helsepersonell og innbyggere, og at dette forslaget vil kunne bidra til at informasjon lettere deles mellom helsepersonell og helsetilbud.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i pasientjournalloven m.m. (pasientens prøvesvar i nasjonal kjernejournal)

I

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter skal § 7-2 første ledd første punktum lyde:

Pasient eller bruker eller dennes representant som mener at bestemmelsene i *kapittel 2 med unntak av § 2-*

4 a, kapitlene 3 og 4, samt § 5-1, § 6-2 og § 6-3 er brutt, kan klage til statsforvalteren.

II

I lov 20. juni 2014 nr. 42 om behandling av helseopplysninger ved ytelse av helsehjelp skal § 13 femte ledd lyde:

Kongen i statsråd kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om *innholdet i kjernejournalen, drift av kjernejournalen* og behandling av helseopplysningene. *Det-*

te omfatter blant annet hvilke opplysninger som skal behandles, hvem som er dataansvarlig, regler om sletting, tilgang og tilgangskontroll, samt pasientens rettigheter.

III

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 23. mai 2023

Tone Wilhelmsen Trøen

leder

Even A. Røed

ordfører

